

Kaupunginhallituksen esitys uuden ratsastushallin ja siihen liittyvien tallien rakentamisesta Helsinkiin sekä olympiakisoja varten tarpeellisten ratsastusratojen kunnostamisesta.

HELSINGIN
KAUPUNGINHALLITUS.

*Helsingissä
marraskuun 30 p:nä 1938.*

Kaupunginvaltuustolle.

Kysymys uuden ajanmukaisen ratsastushallin aikaansaamisesta Helsinkiin on jo pitemmän aikaa ollut ajankohtainen. Niinpä on poliisilaitoksen taholta esitetty valituksia nykyisen tilanteen johdosta, ja myös yksityiseltä taholta on tehty aloitteita kunnallisen ratsastushallin aikaansaamiseksi. Sen jälkeen kuin vuoden 1940 olympiakisat oli päätetty sijoittaa Helsinkiin, kävi lisäksi välttämättömäksi tutkia, missä määrin nykyiset ratsastushallit ja tallit kykenevät tyydyttämään kisojen vaatimuksia ja mihin toimenpiteisiin ratsastusratojen kunnostamiseksi olympiakisoja silmälläpitäen olisi ryhdyttävä. Kun nykyinen Hippodromi ja Kampin alueella oleva ratsastushalli lähivuosina ilmeisesti tulevat purettaviksi, on myös tullut tarpeelliseksi harkita niiden korvaamista uudella hallilla. Kaupunginhallitus on senvuoksi antanut erityisen, asiantuntijoista kokoonpannun toimikunnan tehtäväksi laatia selvityksen kaikista edellämäinituista seikoista.

Mietinnössään ja siihen myöhemmin tehdyssä lisäyksessä (liitteet I ja I a), joihin liittyy useita yksityiskohtaisia kustannusarvioita, on toimikunta aluksi kiinnittänyt huomiota nykyiseen ratsastushalli- ja tallitilanteeseen, todeten, että uusi halli on niinhysin ratsastavan poliisin, yksityisten ratsastusseurain kuin puolustuslaitoksen upseerien ja suojeluskuntajärjestönkin kannalta tarpeellinen, sekä että tilanne tallienkin suhteen on heikonlainen. Toimikunta on edelleen todennut, että vaikkakin olympiakisojen ratsastuskilpailut pidetään ulkona, uusi ratsastushalli niitäkin silmälläpitäen on välttämätön. Kisoihin osallistuvien erittäin kallisarvoisten hevosten sijoittaminen käy myös päinsä ainoastaan edellyttäen, että tallitiloja lisätään.

Uuden ratsastushallin ja siihen liittyvien tallien sijoituspaikkaa harkitessaan toimikunta on yksimielisesti tullut siihen tulokseen, että sopivin paikka on n. 800 m. Laakson ratsastuskentästä luoteiseen. Toimikunta ehdottaa ratsastushallin mitoiksi 42×100 m, ja kannattaa eri vaihtoehtoja harkittuaan yksimielisesti puukatolla varustetun pysyväisen hallin rakentamista, jonka kustannukset on arvioitu 6,750,000 mk:ksi. Hallin läheisyyteen olisi rakennettava kolme lamellitallia, joihin voitaisiin sijoittaa n. 170 hevosta, jolloin niiden kustannusarvio päättyy 2,000,000 mk:aan. Rakennusten sijoittaminen ehdotetulle paikalle edellyttää tien rakentamista Turuntieltä hallille sekä hallin ja tallien ympäri, joiden teiden kustannukset nousevat yhteensä 1,068,000 mk:aan. Viemärien rakentaminen maksaisi yhteensä 2,915,000 mk, vesijohdon 608,000 mk ja sähköjohtojen 73,000 mk. Tie- ja johtotyöt suorittamalla toteutettaisiin kuitenkin osa asemakaavan edellyttämistä ja joka tapauksessa myöhemmin suoritettavista töistä, joten yksistään ratsastushallia varten tarpeelliset rakenteet vaativat vain vaatimattoman osan niiden kokonaiskustannuksista. Toimikunnan mielestä olisi koulu- ja esteratsastusharjoituksia varten rakennettava harjoitusratoja suunnitellun ratsastushallin edustalle, mistä aiheutuvat kustannukset toimikunta on arvioinut 778,000 mk:ksi. Lisäksi olisi ehkä Pasilan pallokenttä kunnostettava esteratsastuksen harjoitusradaksi, mistä aiheutuisi kustannuksia 55,000 mk.

Käsitellessään olympiakisojen vaatimien kilpailuratojen kunnostamistöitä toimikunta on todennut, että Laakson ratsastuskentän muutos- ja täydennystyöt tulevat maksamaan yhteensä 157,500 mk. Nykyisen katsomon lisäksi olisi rakennettava katoton katsomo 3,500 hengelle, kustannusten noustessa 250,000 mk:aan. Ellei kenttäkilpailun esteratsastusta voida suorittaa Stadionilla, olisi Laakson kentällä kunnostettava seisomapaikkoja n. 10,000 hengelle, mistä aiheutuisi n. 375,000 mk:n lisäkustannus. Tie Ruskeasuolta Laakson kentälle tulisi maksamaan 128,000 mk. Laakson kentällä suoritettavien töiden kustannusarvio, johon edellämainittujen lisäksi sisältyy eräitä pienempiä töitä ja kustannukset työnjohdosta, päättyy 787,500 mk:aan, jolloin edellämainittuja seisomapaikkoja ei kuitenkaan ole otettu huomioon. Talin laukkaradan kunnostamiskustannukset on arvioitu A. B. M. G. Stenius nimisen yhtiön suorittaessa työt 1,193,000 mk:ksi ja tarpeelliset työt matkaratsastusradalla yhteensä 199,500 mk:ksi, joten varsinainen kilpailupaikkojen kunnostaminen tulisi maksamaan yhteensä 2,180,000 mk. Talin laukkaradalle olisi lisäksi rakennettava tie, jonka kustannukset on arvioitu 500,000 mk:ksi.

Urheilulautakunta puoltaa (liite II) pääasiassa toimikunnan ehdotusta, mutta huomauttaa, että sen mielestä ratsastushallin pituutta voitaisiin supistaa 12 m:llä. Edelleen lautakunta huomauttaa, että halli olisi rakennettava sellaiseksi, että sitä voidaan käyttää muidenkin urheilulajien kilpailu-, näytös- ja harjoituspaikkana. Koska Helsingissä on puutetta harjoituskentistä, lautakunta

vastustaa Pasilan pallokentän luovuttamista esteratsastuksen harjoitusradaksi.

Myöskin kiinteistölautakunta huomauttaa (liite III) siitä, että rakennettavaa ratsastushallia pitäisi ainakin ajoittain saada käyttää muidenkin urheilulajien kuin ratsastuksen kilpailu- ja harjoituspaikkana, ja yhtyy urheilulautakunnan kielteiseen kantaan Pasilan pallokentän käyttöä koskevassa kysymyksessä. Muissa suhteissa lautakunta puoltaa toimikunnan ehdotuksia ja painostaa erityisesti sitä, että arvioidut tie-, vesijohto- ja viemärikustannukset kuuluvat huomattavalta osaltaan kaupungin yleisiin tonttijärjestelykustannuksiin.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa myös (liitteet IV ja IV a) toimikunnan ehdotuksia, ilmoittaen, että kenttä- ja tietöiden kustannusarviot perustuvat suurin piirtein rakennustoimiston laatimiin kustannuslaskelmiin.

Teknillisten laitosten hallitus on lähettänyt sähkö- ja kaasulaitosten lausunnot asiasta (liitteet V, Va, Vb), joista ilmenee m. m., että tievalaistuskustannuksia varten olisi ennen arvioitujen varojen lisäksi varattava 16,000 mk, että sähköjohdon vetäminen kaapelissa alueelle tulisi maksamaan 210,000 mk, että muuntoasemaa varten tarvitaan 70,000 mk ja että kaasujohdon vetäminen alueelle tulee maksamaan 60,000 mk.

Kaupunginhallitus on asiaa käsitellessään tullut vakuutetuksi siitä, että toimikunnan ehdottamat rakennus- ja muut työt ovat olympiakisojen ratsastuskilpailuja varten välttämättömät ja että ne suureksi osaksi myös kansallista ratsastustoimintaa silmälläpitäen ovat tarpeelliset. Toimikunnan arvioimat kustannukset, yhteensä 16,927,000 mk, ovat tosin huomattavan suuret, mutta toisaalta on otettava huomioon, että niihin sisältyy yli 4 milj. mk kustannuksia rakenteista, jotka kuitenkin tulisivat myöhemmin asemakaavan toteutuessa rakennettaviksi. Kun kaupunginhallituksen mielestä alueelle on johdettava toimikunnan esittämien lisäksi edellämainitut sähkö- ja kaasujohdot, nousevat suunnitelman kokonaiskustannukset 17,283,000 mk:aan. Ehdotetut sijoitukset eivät kuitenkaan ole korottomia, vaan on suunnitelluista rakennuksista odotettavissa kaupungille tuloja. Niinpä toimikunta arvioi ratsastushallista saatavat vuotuiset bruttotulot 657,400 mk:ksi ja talleista saatavat tulot 201,600 mk:ksi. Vaikka kaupunginhallitus ei olekaan vakuutettu siitä, että tulot tulisivat nousemaan näin suuriksi, ei kaupunginhallitus kuitenkaan ole katsonut voivansa tehdä ehdotukseen mitään lisäsupistuksia. Urheilulautakunnan esittämä huomautus mahdollisuudesta rajoittaa ratsastushallin pituutta on jo toimikunnassa ollut tarkan harkinnan alaisena, ilman että siihen olisi katsottu olevan mahdollisuuksia. Toimikunnan ehdottaman hallin laajuus helpottaa myös sen käyttämistä niihin muihin tarkoituksiin, joista urheiluja kiinteistölautakunnat ovat huomauttaneet. Mitä Pasilan pallokentän käyttöön tulee, niin on nyttemmin osoittautunut mahdolliseksi, että se ehkä voitaisiin jättää muiden urheilulajien harjoituspaikaksi, riippuen tämä kuitenkin

siitä, vapautuuko Laakson kenttä eräistä kilpailuista, jotka voitaisiin suorittaa myös Stadionilla.

Esitetyillä perusteilla kaupunginhallitus katsoo, että toimikunnan ehdotukset olisi edellisestä selviävin tavoin täydennettyinä sellaisinaan hyväksyttävä, paitsi että asia Laakson kentän ja Pasilan pallokentän osalta olisi jätettävä avoimeksi. Toistaiseksi ei kuitenkaan liene syytä osoittaa määrärahaa tarkoitukseen, vaan olisi nyt rajoituttava ainoastaan määräämään ratsastushallin ja tallien paikka ja niiden rakentamisessa huomioonotettavat suuntaviivat, sekä hyväksyttävä muiden töiden suunnitelmat, jotta piirustusten laatimiseen ja muihin valmistaviin toimenpiteisiin viipymättä voitaisiin ryhtyä. Kuten edellisestä jo on ilmennyt, tarvittaisiin käytettävissä olevien laskelmien mukaan suunnitelman toteuttamiseen kaikkiaan 17,283,000 mk, mutta määrärahan osoittaminen tarkoitukseen olisi kaupunginhallituksen mielestä jätettävä siksi, kunnes lopulliset työpiirustukset ja kustannusarviot voidaan esittää.

Edellä esittämänsä perusteella kaupunginhallitus kunnioittaen ehdottaa, että Kaupunginvaltuusto päättäisi

varata ratsastushallia ja siihen liittyviä talleja varten asiaa valmistelleen toimikunnan ehdottaman paikan Laakson ratsastuskentän luoteispuolella;

hyväksyä hallin ja tallit rakennettaviksi toimikunnan lopullisen ehdotuksen mukaisesti;

hyväksyä toimikunnan ehdotuksen ratsastushallin rakentamisen aiheuttamista tie-, johto- y. m. töistä teknillisten laitosten hallituksen ehdottamalla tavalla täydennettynä; sekä

hyväksyä toimikunnan ehdotuksen olympiakisojen ratsastuskilpailuja varten tarpeellisten harjoitus- ja kilpailupaikkojen kunnostamisesta, kuitenkin siten, että kysymys seisomapaikkojen järjestämisestä Laakson kentälle ja Pasilan pallokentän käyttämisestä toistaiseksi jätetään avoimeksi.

Kaupunginhallituksen puolesta:

Antti Tulenheimo.

E. v. Frenckell.

Helsingin kaupunginhallituksen olympiakisoja varten tarpeellisten ratsastusratojen rakentamista suunnittelemaan asettaman toimikunnan mietintö.

Toimikunta, johon ovat kuuluneet kaupunginjohtaja E. v. Frenckell puheenjohtajana, ministeri Salovaara, maisteri Harvia, tohtori Tötterman, kaupungin-insinööri Martikainen, herra Kangas, everstiluutnantti Oinonen, majurit Rommi ja Nylander, proviisori Strandell, komisaario Sainio sekä sihteerinä ratsumestari Sawela, on kokoontunut 5 kertaa käsittelemään otsikossa mainittuja kysymyksiä sekä asiain kaikinpuoliseksi valaisemiseksi kuullut lukuisia eri alojen asiantuntijoita.

Toimikunta, joka oli asetettu suunnittelemaan uutta ratsastushallia sekä tallia, joiden ensikädessä ja pääasiallisesti tuli palvella poliisilaitoksen tarpeita ja sitäpaitsi tyydyttää kaupungissa toimivien ratsastusseurojen ja puolustuslaitoksen toivomuksia, tuli jo 1. kokouksessaan siihen käsitykseen, että sen käsittelypiiriin kuuluvat kaikkiin olympiakisoja varten tarpeellisten ratsastusratojen suunnittelu sekä kustannusarvion esittäminen niistä. Edelleen todettiin, että töitten vaatiman pitkän ajan vuoksi mitä kiireisimmin oli ryhdyttävä rakennustoimintaan.

Työnsä pohjaksi omaksui toimikunta sen kannan, että olympiakisoja varten tarpeellisia ratsastusratoja ja rakenteita suunniteltaessa, aina oli silmälläpidettävä sitä, ettei niitä rakenneta yksinomaan kisoja varten, vaan että ne sellaisinaan kisojen jälkeenkin soveltuisivat käytettäväksi urheilutarpeisiin, joiden olemassaolo jo nyt voidaan todeta.

Toimikunta pyytää aluksi saada kiinnittää kaupunginhallituksen huomion kaupungissa tällä hetkellä vallitsevaan ratsastushalli- ja tallitilanteeseen samoin kuin ratsastusurheilun nykyiseen kehitysvaiheeseen sekä lopuksi olympiakisojen ratsastuskilpailujen vaatimiin harjoittelu- ja kilpailukenttien tarpeeseen.

Uuden ratsastushallin sekä tallien tarve on jo aikoja sitten todettu ja tunnustettu. Kaupungissa on tällä hetkellä olemassa kolme ratsastushallia: Suomen Kenttäratsastusseuran hallussa oleva Hippodromi, nk. Kaartin maneesi, joka on puolustuslaitoksen hallussa, sekä lopuksi pikku ratsastushalli Fredrikinkadun varrella, Kampin alueen vastapäätä. Kaikki kolme ovat sijoituksensa puolesta sopimattomia, niitten sijaitessa kaukana talleista ja lisäksi kaupungin viime vuosina tapahtuneen nopean kehityksen vuoksi, kaukana ratsastusmaastosta. Hippodromin vuokrasopimuksen mennessä v. 1940 umpeen, ei sitä enää tulla pidentämään, vaan on seutua rumentava ja tarkoitukseensa vähemmän sopiva rakennus purettava viimeistään olympiakisojen jälkeen. Pikku ratsastushalli Fredrikinkadun varrella on pienuutensa vuoksi vallan sopimaton. Kaartin maneesi on ratsastushalleista paras, mutta sen sijoitus tekee sen käytön ylempänä mainituista syistä varsin hankalaksi. Lisäksi on se ollut miltei yksinomaan puolustuslaitoksen käytössä. Kaikissa ratsastushalleissa vallitsee suurista puutteista huolimatta tungosta.

Ratsastavan poliisin ratsastushallikysymys on vuosi vuodelta käynyt yhä kireämmäksi. Ainoa tila, joka on ollut sen käytettävissä tärkeätä ratsastajien

ja hevosten koulutusta varten, on ollut Kaartin maneesi, jota se on saanut käyttää 3 tuntia viikossa. On tässä yhteydessä syytä esiintuoda, että ratsastavan poliisin ratsastushallin todellinen käyttötarve on 8—9 kuukauden aikana vuodessa vähintään n. 4—5 tuntia päivässä. Sanomattakin on selvää, että tärkeä koulutustyö näitten puutteitten johdosta on joutunut suuresti kärsimään. — Tallikysymys on niinkään viime vuosina ollut tyydyttävää ratkaisua vailla. Paitsi että nykyinen talli on ehdottomasti liian ahdas tarkoitukseensa, sijaitsee se kaukana ratsastavan poliisin varsinaisesta työskentelyalueesta — laitakaupungin eri osista. Tästä on ollut luonnollisena seurauksena, että siirtyminen tallista vartioalueelle samoin kuin sieltä paluu, on vienyt suhteettoman paljon tehotonta aikaa ollen lisäksi hevosia kuluttavaa ja niitten kokonaiskäyttöaikaa alentavaa. Ratsastavalle poliisille on ratsastushallin ja uuden tallin saamisen välttämättömyys ilmeinen.

Kaupungissamme toimii tällä hetkellä kolme ratsastusseuraa, nimittäin Suomen Kenttäratsastusseura, Helsingin ratsastajat sekä Upseeriratsastajat, joiden yhteinen jäsenmäärä lähentelee 800. Kumpikin ensinmainituista seuroista tarvitsee ratsastushallin ryhmäkoulutusta varten vähintään 5 t. päivässä, minkä lisäksi tulee yksittäin tapahtuva alokaskoulutus ja kehittyneimpien yksinratsastus sekä hevosten kouluttaminen. Upseeriratsastajat tarvitsevat ratsastushallia vähintään 1 t. päivässä ja Suojeluskuntajärjestö vähintään 3 t. päivässä.

Puolustuslaitoksen taholta on toimikunnalle ilmoitettu, että puolustuslaitoksen ratsastushallikysymys saa ratkaisunsa kasarmikylän rakentamisen yhteydessä. Toimikunta pitää kuitenkin varsin todennäköisenä, että joka tapauksessa kaupunkiin jäävien korkeampien esikuntien upseereille tulee lähempänä heidän sijoituspaikkaansa oleva ratsastushalli osoittautumaan tarpeen vaatimaksi.

Yhteenvetona ylläolevasta toteaa toimikunta

— että ratsastavalle poliisille on ratsastushallin sekä sen yhteyteen rakennettavan tallin saanti aivan välttämätön,

— että toinen kaupungissa toimivista ratsastusseuroista — Helsingin ratsastajat — on jo vuosikausia toiminut ja työskennellyt varsin puutteellisissa oloissa,

— että toinen seura — Suomen Kenttäratsastusseura — lähiaikoina joutuu kodittomaksi, sekä

— että puolustuslaitoksen Helsingissä sijaitsevien korkeimpien esikuntien upseereille sekä suojeluskuntajärjestölle ratsastushallin tarve niinkään on ilmeinen.

Mitä tällä hetkellä löytyviin tallitiloihin tulee, on toimikunta todennut, että tilanne siinäkin suhteessa on heikonlainen. Ratsastavan poliisin talliolot on jo edellä selostettu. Suomen Kenttäratsastusseuran ratsastushallin yhteydessä löytyy talli n. 50 hevoselle, mutta sekin joutuu purettavaksi v. 1940. Helsingin Ratsastajilla on ollut vuokralla talli Kampin alueella, joka on ollut aivan ylimajoitettu. Ja puolustuslaitoksen talli Taivallahdessa, jossa on tilaa 80 hevoselle, alkaa sekin muodostua ahtaanlaiseksi.

Toimikunta on ratsastushalli- ja tallikysymystä käsitellessään kiinnittänyt huomionsa siihen, että ratsastusurheilu etenkin maan pääkaupungissa, viime vuosina on elänyt voimakasta nousukautta. Tähän ovat osaltaan olleet myötävaikuttamassa monetkin tekijät, joista tässä yhteydessä mainittakoon maassamme vallinnut korkeasuhdanne, jonka ansiosta ratsastustarkoitukseen soveliaitten hevosten samoin kuin aktiiviratsastajien lukumäärä on suuresti kasvanut,

ratsastajiemme hyvin tyydyttävät sijoittautumiset kansainvälisissä suurkilpailuissa ulkomaisilla kilpakentillä sekä kunniakas osanotto Pohjoismaisiin ratsastuskisoihin kesällä v. 1937. Lienee syytä otaksua, että olympiakisojen ratsastuskilpailut tulevat osaltaan antamaan ratsastusurheilulle aimo sysäyksen eteenpäin. Näin ollen on toimikunnan käsityksen mukaan Helsingin kaupungin taloudellisen edun mukaista, antaa jo nyt ratsastushalli- ja tallihankkeelle ne puitteet ja mitat, mitkä urheilulajin kehitys aivan lähivuosina kuitenkin vaatisi. Näin säästytään kustannuksia kysyvistä laajennustöistä.

Keskeisimpänä kysymyksenä uutta ratsastushallia ja tallia suunniteltaessa esiintyi aluksi kysymys siitä, voidaanko eri harrastuspiirien tarpeita ja toivomuksia tyydyttää rakentamalla yksi yhteinen ratsastushalli ja sen välittömään läheisyyteen talli n. 170 hevoselle sekä myönteisessä tapauksessa, missä suhteessa kustannukset jaettaisiin eri osallisten kesken. Toimikunnan kokouksissa on kuitenkin ilmennyt, että vireillä oleva kysymys ratsastushallin rakentamisesta jonnekin kaupungin liepeille, ei erikoisemmin kiinnosta sotilasviranomaisia. Ratsastushalli ja talli tulisivat näin ollen palvelemaan lähinnä ratsastavaa poliisia sekä siviiliratsastajia.

Kysymyksessä olevan rakennuskompleksin s i j o i t u s p a i k k a a toimikunnassa harkittaessa, on yksimielisesti tultu siihen käsitykseen, että sopivin paikka löytyy tälle n. 800 m. Laakson ratsastuskentästä luoteiseen, niittyaukealla koirien hautausmaan luona. Tänne sijoitettuna se liittyy luontevasti jo käytössä olevaan Laakson ratsastuskenttään, muodostaen sen kanssa urheilullisen kokonaisuuden. Tieyhteydet alueelle ovat varsin tyydyttävät ja muodostuvat tulevaisuudessa, asemakaavan toteutuessa, yhä paremmiksi. Maasto on sopiva ja maaperä rakentamisen kannalta hyvä. Rakennettavien rakennusten liittäminen jo löytyvään vesijohto- ja viemäriverkkoon, käy helposti päinsä. Mainitulle niitylle oli tosin jo aikaisemmin suunniteltu nk. naisten urheilukenttä, mutta toimikuntaan kuuluvien kaupungin urheilulautakunnan jäsenten mielestä on näitten seutujen urheilukenttien tarve täysin tyydytetty sillä, että n. 200 m:n päässä siitä jo nyt on valmiina Pasilan urheilukenttä, eikä matka Eläintarhan urheilukentällekään ole pitkä. Toimikunnan käsityksen mukaan on naisten urheilukentän siirtäminen pohjoisemmaksi, Reijolan seudulle, silloin, kun sen tarve osoittautuu välttämättömäksi, paikallaan.

Toimikunta on todennut, että vaikkakin olympiakisojen ratsastuskilpailut pidetään ulkona, on ratsastushallin olemassaolo silti välttämätön. On varsin todennäköistä, että valtamarentakaisten maiden ratsastajat, totuttaakseen hevosiaan ilmastoamme, saapuvat maahamme jo touko—kesäkuussa, eli aikaan, jolloin kaiken harjoittelun pakostakin täytyy tapahtua ratsastushallissa. Edelleen tarvitaan se myöhemminkin harjoittelua varten sateisella säällä. Omien ratsastajiemme valmennusta varten ennen olympiakisoja, on se lisäksi aivan välttämätön, ja edelleen saattaa kova sade pakottaa suorittamaan itse kouluratsastuskilpailun ratsastushallissa. Näihin tarkoituksiin ei edes Kaartin maneesia voida käyttää, jo yksin sen epäedullisen aseman vuoksi, keskellä kaupungin vilkasliikenteisimpiä osia.

Mitä olympiakisojen ratsastuskilpailujen vaatimiin tallitiloihin tulee, on toimikunnan saamien tietojen mukaan varauduttava majoittamaan n. 400 hevosta. Näistä on ainakin n. 150 valmistauduttava vastaanottamaan siksi varhain keväällä, että tilapäinen majoitus ei, sään kylmyyden vuoksi öisin, ole vielä mahdollinen. Hevosten majoittaminen käy kuitenkin päinsä huomioon-

ottaen jo löytyvät tallitilat, edellyttäen, että toimikunnan ehdotus, koskeva rakennettavia talleja, toteutuu. —

Toimikunta on siis todennut, että uusi ratsastushalli sekä talli ovat välttämättömät sekä olympiakisoja että ratsastavan poliisin harjoituksia ja ratsastusurheilun tarpeita varten.

Ennenkuin toimikunta esittää yksityiskohtaisen kustannusarvion eri ratsastusratoja ja talleja varten, pyytää toimikunta kiinnittämään huomiota siihen tosiseikkaan, että ulkomaalaisten ratsastuskilpailuihin tuomat hevoset ovat varsin kallisarvoista materiaalia, niitten keskihinnan ollessa siinä Mk 200,000: — hevosta kohti. Tämä tosiseikka vaatii, että kaikkien rakennettavien ratojen samoin kuin tallienkin, tulee olla sen laatuksia, ettei ainakaan niitten kehnouden tai puutteellisuuden vuoksi hevosille koidu vahinkoja. Tämä vaatimus on luonnollisesti omiaan kohottamaan rakennettavien ratojen hintoja.

Ratsastushalli.

Ratsastushallin mitoituksi on toimikunta päättänyt ehdottaa 42×100 m seuraavilla perusteilla:

Tarjotakseen harjoittelumahdollisuuden myös nopeus- ja esteratsastusta varten, on ratsastushallin pituuden oltava vähintään 100 m. Leveys voisi tätä tarkoitusta varten rajoittua 20—21 m:iin. Tämä riittäisi tyydyttämään yksinomaan ratsastavan poliisin tarpeen.

Toimikunta on kuitenkin pitänyt kohtuullisena, kun siviiliratsastusseurat menettävät niitten suurin taloudellisin uhrauksin itselleen hankkimansa ratsastushallit, huolehtia myös niitten jatkuvasta toiminnasta. Laajentamalla poliisien tarvetta varten suunniteltua ratsastushallia niin, että myös näiden tarve tulee tyydytetyksi, päästään huomattavasti pienemmin kustannuksin kuin, jos näitä varten rakennettaisiin eri ratsastushalli. Tämä voi tapahtua siten, että ratsastushallin leveydeksi otetaan 42 m, jolloin siellä voidaan ratsastushallin poikittaisuuntaan sijoitettavilla irtonaisilla väliaidoilla erottaa kouluratsastuksen vaatimia 42×20 m suuruisia ratoja ja nopeus- ja esteratsastusta varten käyttää koko ratsastushallia jakamalla vuorot eri käyttäjille.

Ratsastushallin kustannusarvio sekä sen eri menokohtien tarkempi erittely *liitteenä n:o 1.* (Vrt. mietinnön lisäystä.)

Ratsastushallin vuotuinen tuloarvio *liitteenä n:o 2.*

Tallit.

Toimikunnan käsitellessä tallikysymystä osoittautui, että tallitila n. 170 hevoselle oli tarpeen vaatima. Kapean mutta suhteettoman pitkän tallirakennuksen sijoittaminen sopivasti maastoon osoittautui kuitenkin vaikeaksi ja näin sai kolmen erillisen tallirakennuksen rakentaminen toimikunnan jäsenten yksimielisen kannatuksen. Rakennuskustannukset eivät tämän johdosta huomattavammin kohonneet, koska aluksi rakennettavaksi suunniteltu yksi pitkä tallirakennus kuitenkin oli kahdella väliseinällä jaettava kolmeen erilliseen osaan. Kukin erillinen talli sisältää nyt tilaa 56 hevoselle ja lisäksi välttämättömimmät huoltohuoneet kuten rehu-, satula- ja valjashuoneet sekä kärryvajan. Ratsastavan poliisin talliin on lisäksi sisällytetty yhteiseen käyttöön tarkoitetut, aivan välttämättömät eläinlääkärin työskentelyhuone, pieni sairastalli sekä kengityspaja.

Tallien kustannusarvio sekä sen eri menokohtien tarkempi erittely *liitteenä n:o 3.*

Tallien vuotuinen tuloarvio *liitteenä n:o 2.*

Olympiakisojen ratsastuskilpailujen vaatimat kilpailu- ja harjoitteluradat.

Kisojen ratsastuskilpailut käsittävät

- vaikean kouluratsastuksen
- vaikean esteratsastuksen sekä
- kenttäkilpailun.

Näitten kilpailujen suorituspaikkoina ovat Stadion, Laakson ratsastuskenttä sekä Talin laukkarata ja tähän viimeksimainittuun liittyen, eräät Talin ja Kilon välille suunnitellut matka- ja maastoratsastusradat. Toimikunta on kustannusarvioita näitä varten laatiessaan käsitellyt menot radoittain.

Laakson ratsastuskenttä. Tällä radalla suoritetaan sekä vaikea kouluratsastus että kenttäkilpailun koulu- ja esteratsastus.

Kenttä sinänsä on jo nykyisessä kunnossa varsin tyydyttävä, ja voidaan suhteellisen pienin kustannuksin saada siellä suoritettavien kilpailujen vaatimuksia ja vaikeusasteita täysin vastaavaksi. Näitten töitten vaatimat kustannukset nousevat kustannusarvion mukaan Mk 157,000:—.

Nykyinen katollinen katsomo on rakennettu 500 hengelle ja on näin ollen kisojen ratsastuskilpailuja silmälläpitäen mitättömän pieni. Toimikunnan supistetun suunnitelman mukaan olisi nykyisen katsomon lisäksi rakennettava katoton katsomo 3,500 hengelle ja lisäksi, kentän itälaitaan tasoitus- y.m. töitä suorittamalla, aikaansaattava seisomapaikkoja 10,000 hengelle. Näin sopisi kilpailuja seuraamaan 14,000 henkeä. Uuden katsomon ja seisomapaikkojen aiheuttamat kustannukset nousevat Mk 614,000:—. Laakson ratsastuskentän kustannusarvio — kentän ollessa ratsastuskisojen keskeisin kilpakenttä, jolla suoritetaan kolme eri kilpailua n. 4—5 päivänä, päättyy Mk 1,162,000:—.

Kustannusarvio sekä eri menokohtien tarkempi erittely *liitteessä n:o 4.* (Vrt. mietinnön lisäystä.)

Vertauksen vuoksi esiintuo toimikunta, että Japani oli rakentanut ratsastusstadioninsa 50,000 hengelle sekä että Berlinin ratsastuskisoja oli kerrankin seuraamassa yleisöjoukko, joka täytti stadionin katsomon viimeistä sijaa myöten.

Stadion.

Vaikean esteratsastuksen pitopaikaksi on O. K:n järjestelytoimikunta määrannyt Stadionin. Tarvittava vesihauta rakennettanee Stadionia varten varatuilla rahoilla.

Talin laukkarata.

Tällä radalla suoritetaan kenttäkilpailun kestävyyskokeen sekaestelaukkakilpailu.

Rata nykyisessä kunnossaan ei lähimainkaan täytä rasittavan kilpailun tällaiselle radalle asettamia vaatimuksia. Se on m.m. liian lyhyt ja lisäksi nykyisessä kunnossaan epätasaisuuksien vuoksi vaarallinen hevosille. Toimikunta on tämän johdosta katsonut välttämättömäksi merkitä kustannusarvioon eräitä laajennus-, tasoitus-, leikkaus- y.m. -töitä, jotka yleensä tarkoittavat radan laadun parantamista. Toimikunta on huomioiden kilpailupaikan suhteellisen eristetyn aseman sekä sen etäisyyden kaupungista, ehdottanut rakennettavaksi katsomo ainoastaan 500 hengelle, joka katsomo on tarkoitettu yksinomaan kutsuvieraita varten. Yleisöä varten on olemassa ainoastaan seisomapaikat. Huomatavana menona esiintyy alueen vuokra, joka kustannusarvion mukaan on Mk

70,000: —. Toimikunta on, tämän radan kustannusten pienentämiseksi, vakavasti harkinnut mahdollisuuksia sijoittaa kilpailu paikalle, jossa radan kunnostamiskustannukset mahdollisesti olisivat pienemmät, mutta aina välttämättömät tasoitus- y.m. työt sekä radan ruohottumisen vaatima pitkä aika töiden päätyttyä, tekevät toisen radan rakentamisen, kun jälellä on enää 2 vuotta, mahdottomaksi.

Talin laukkaradan kustannusarvio, joka päättyy Mk 1,193,000: —, seuraa *liitteenä n:o 5*.

Kestävyyskokeen matkaratsastusosuudet.

Kenttäkilpailun kestävyyskokeeseen sisältyy, paitsi edellä selostettu kilpailu, myös matka- ja maastoratsastusosuuksia, joiden yhteenlaskettu pituus on yhteensä 32 km. Tämän kilpailuosan suorittamiseksi on välttämätöntä kunnostaa jo olemassa olevia metsäpolkuja ja teitä, poistamalla niiltä kivet, kannot ja juuret. Kustannusarviossa on toimikunta erikseen huomionnut eri matkaosuudet, koska työkuustannukset vaihtelevat eri taipaleilla suoritettavien töiden runsaudesta johtuen. Kustannusarvio, johon myös sisältyvät kustannukset 35 maastoesteen rakentamisesta sekä maavuokra ja vahingonkorvaukset yksityisille maanomistajille, päättyy Mk 320,500: — ja seuraa *liitteenä n:o 6*. (Vrt. mietinnön lisäystä.)

Koulu- ja esteratsastuksen harjoitusradat.

Paitsi varsinaisia kilparatoja, on osoittautunut tuiki välttämättömäksi rakentaa myös harjoitusratoja koulu- ja esteratsastusta varten. Toimikunnan ratsastusjaostolta saamien tietojen mukaan, on varauduttava siihen, että kilpailuihin saapuu n. 400 hevosta. Koska ratsastuskilpailuissa radat sääntöjen mukaan ovat suljetut kaikelta harjoittelulta ennen kilpailua, on ratsastajille varattava tilaisuus harjoitteluun muualla. Toimikunnan ehdottamien harjoitteluratojen tarve perustuu ratsastusjaoston tarkkoihin laskelmiin ja on katsottava ehdottomaksi minimitarpeeksi. Radat tulevat olemaan jatkuvassa käytössä aamusta iltaan. Jotta näistä harjoitusradoista olisi vastaisuudessaakin mahdollisimman suurta hyötyä, on toimikunta päättänyt ehdottaa kouluratsastuksen harjoitusradat rakennettaviksi suunnitellun ratsastushallin edustalle, eli n.k. koirien hautausmaan luona olevalle niitylle. Tähän olisi muutenkin ollut pakko tulevaisuudessa kunnostaa riittävän tilava hevosten jaloittelu- ja verryttelykenttä. Tämä kenttä on, sijoituksensa puolesta kysymykseen tulevista kentistä, taloudelliselta kannalta edullisin. Ehdotetut työt käsittävät salaojitus-, tasoitus- ja päällystystöitä. Kustannusarvio päättyy Mk 1,060,000: —.

Esteratsastuksen harjoittelurata ei kuitenkaan sovi tälle alueelle. Kun ehdotetut radat täysin tyydyttävät ratsastusurheilun tarpeet vastaisuudessaakin ja viimeksi mainittu rata tarvitaan siten vain olympiakisojen aikana, on toimikunta kustannusten säästämiseksi, päättänyt ehdottaa, että siksi varattaisiin jo olemassa oleva Pasilan urheilukenttä, jonka suunniteltua laajennusta olisi tästä syystä kiirehdyttävä. Kentällä suoritettavia pienempiä töitä varten ehdottaa toimikunta varattavaksi Mk 55,000: —. Harjoitusratojen kustannusarvio, joka päättyy Mk 1,115,000: — seuraa *liitteenä n:o 7*. (Vrt. mietinnön lisäystä.)

Olympiakisojen ratsastuskilpailujen vaatimien kenttien kustannusarvion loppusumma päättyy Mk 3,792,500:—. Tämä summa on tosin huomattavan korkea, mutta toimikunta pyytää saada kiinnittää kaupunginhallituksen huomion siihen, että tästä loppusummasta Mk 3,435,000:— eli yli 90 %, tulee sijoitettavaksi pysyväistä laatua oleviin, ratsastusurheilua varten aina käytettävissä oleviin ratoihin ja kenttiin.

Toimikunta pyytää lopuksi saada huomauttaa siitä, että se on tehnyt aluperäisiin kustannusarvioihin kaikki ne supistukset, joita suinkin voidaan ajatella tehtäviksi, ilman että ratsastuskilpailujen järjestelyä ja onnellista läpiviemistä vaarannetaan.

E. von Frenckell.

V. V. Salovaara.
Uno Tötterman.
V. J. Oinonen.
Wiljo Rommi.
Björn Strandell.

Yrjö Harvia.
Olli Martikainen.
H. Kangas.
R. Nylander.
Toivo Sainio.

Mikael Sawela.

Liite I a.

L i s ä y s Helsingin kaupunginhallituksen olympiakisoja varten tarpeellisten ratsastusratojen rakentamista suunnittelemaan asettaman toimikunnan m i e t i n t ö ö n.

Saatuaan kaupunginhallitukselta tehtäväksi tarkistaa laatimansa kustannusarviot ratsastushallia ja talleja samoin kuin eri kilpailu- ja harjoitteluratoja varten, silmälläpitäen niitten rakentamista yksinomaan olympiakisojen vaatimuksia tyydyttämään, on toimikunta tämän tehtävän suorittanut kaupunginhallituksen tarkemmin antamien ohjeiden mukaisesti ja esittää sen tuloksena mietintöön liittyvän, allaolevan lisäyksen.

Ratsastushalli.

Toimikunta on, hankittuaan yksityiskohtaisemman selvityksen ratsastushallin tarpeellisuudesta olympiakisojen ratsastuskilpailujen harjoittelupaikana, vakuuttanut siitä, että sen rakentaminen todellakin on välttämättömyys, josta ei voida luopua. Berliinin kisojen sihteeri, herra Klingeberg, joka paluumatkallaan Japanista poikkesi Helsinkiin, ilmoitti, että huomattava osa valtamerentakaisen maiden ratsastajista saapui Berliiniin jo huhtikuun—toukokuun vaihteessa, hevosiaan totuttaakseen vieraaseen ilmastoon.

Tuntuu varsin todennäköiseltä, että näin tulee tapahtumaan myös v. 1940. Ulkoratamme eivät vielä tällöin ole käyttökelpoisia, vaan harjoittelun tulee pakostakin tapahtua sisäradoilla. Edelleen ilmoitti herra Klingeberg, että kilpailuihin

saapuneiden ratsastajien käytettävissä oli paitsi mittasuhteiltaan valtava Deutschlands-Halle, lisäksi kaksi pienempää Tattersall-ratsastushallia. Omana käsityksenään esiintoi herra Klingeberg, että Kansainvälinen Ratsastajainliitto, jonka tehtävänä kisojen valmisteluvaiheessa on m. m. valvoa, että ulkomaalta saapuvien ratsastajien harjoittelumahdollisuudet ovat täysin tyydyttävät, tulee asettamaan vaatimukseksi, että Helsinkiin rakennetaan riittävän tilava ratsastushalli. Tarpeen vaatiessa tulee Kansainvälinen Ratsastajainliitto kääntymään Kansainvälisen olympiakomitean puoleen saadakseen tukea tässä asiassa. Edelleen Olympia-järjestelytoimikunnan ratsastusjaosto on ilmoittanut, ettei se voi vastata ratsastuskilpailujen järjestelystä siinä tapauksessa, että ratsastushallia ei rakenneta.

Vahvistuksen saatuaan ratsastushallin tarpeellisuudesta, on toimikunta harkinnut seuraavia vaihtoehtoja ratsastushallia varten:

I. Mietinnössä alunperin rakennettavaksi suunniteltu ratsastushalli 42×100 m, mutta yksinkertaistetulla kattovalokaapilla.

II. Sama ratsastushalli, mutta puukaarien varaan rakennettavalla puukatolla.

III. Kokonaan puusta rakennettu, luonteeltaan täysin väliaikainen ratsastushalli.

Yllämainittujen vaihtoehtojen kustannusarviot on laatinut Teknillisen Korkeakoulun lehtori, insinööri Y. Oksanen.

Vaihtoehto I. Alkuperäinen kustannusarvio päättyi Mk 9,120,000: —. Tarkistettu kustannusarvio päättyy nyt Mk 8,250,000: — rakennushinnan ollessa Mk 145: —/m³. Yhdellä katsomolla varustettuna alenisivat kustannukset Mk 7,750,000: —. Tämän vaihtoehdon erikoisina etuina mainitsee toimikunta,

— että tulenvaara on käytännöllisesti katsoen olematon,

— että vuotuiset ylläpitokustannukset ovat mahdollisimman pienet,

— että onnellisesti ratkaistu kattovalaistuskysymys huomattavasti alentaisi valaistuskustannuksia pimeänä vuodenaikana.

Vaihtoehto II. Sama ratsastushalli kuin yllämainittu, mutta puukaarien varaan rakennettavalla puukatolla. Rakennuskustannukset päättyvät Mk 6,750,000: — eli Mk 118: —/m³.

Vaihtoehto III käsittää täysin väliaikaisluontoisen puusta rakennetun ratsastushallin, ilman minkäänlaisia katsomoja, asunto-, pukeutumis- tai muita suojia. Rakennuskustannukset päättyvät Mk 2,600,000: —.

Katsoen ulkomaalaisten kilpailijoiden kisoihin tuoman hevosmateriaalin edustamaan, erittäin huomattavaan arvoon, on tietenkin tuiki välttämätöntä, että näitten hevosten vartiointi, rehus ja hoito järjestetään täysin tyydyttävällä tavalla. Tämä vaatii, että hevosenhoitajat kaikkina vuorokauden aikoina ovat tavattavissa ja hevosten lähettyvillä, ja näin ollen, että heidän asuntonsa sijaitsevat tallien välittömässä läheisyydessä. Koska kisojen ratsastusjaosto, ainoana mahdollisena keinona saapuvien kilpailijoiden hevosenhoitajien majoittamiseksi, on suunnitellut heidän sijoittamisensa ratsastushallin katsomoille, on III:n vaihtoehdon toteuttamisen edellytyksenä, että hevosenhoitajille rakennetaan asuinparakit tallien lähettyville. Koska tallien seutu on miltei kaiken ratsastusharjoittelun keskuspaikkana, ja koska edelleen harjoittelu sekä alkaa että päättyy täällä, on lisäksi välttämätöntä, että kilpailijoille rakennetaan tänne sekä pukeutumis- että peseytymishuoneet.

Hevosenhoitajien majoitustiheyden perustaksi ottaen sotaväen kasarmi-

majoituksen normit — 14 m³ henkilöä kohti — tarvitaan n. 400 hevosenhoitajaa sekä eläinlääkintähenkilöstöä y. m. varten parakki, jonka tilavuus on 5,600 m³. Rakennushinnan ollessa arviolta n. 100:—/m³, ovat parakin kustannukset Mk 560,000:—. Kilpailijoiden pukeutumis- ja peseytymishuoneiden sekä mukavuuslaitosten kuutiotilavuudeksi on laskettu 900 m³ à 100:—/m³ = Mk 90,000:—. III:n vaihtoehdon toteuttamisen kustannukset ovat siis

— ratsastushalli	2,600,000:—
— hevosenhoitajain parakit	560,000:—
— kilpailijoiden pukeutumis- ja peseytymishuoneet sekä W. C:t ..	90,000:—
	Mk 3,250,000:—

Kun vallan tilapäisluontoisen ja lisäksi käyttöarvoltaan sangen kyseenalaisen ratsastushallin kustannukset — niihin luettuina lisärakennusten rakennuskustannukset — kohoavat lähimain puoleen pysyväisluontoisen ratsastushallin kustannuksista (vaihtoehto II Mk 6,750,000:—), josta viimeksimainitusta ratsastushallista olisi hyötyä ja iloa vuosikymmeniksi eteenpäin, astuu etsimättä eteen kysymys, kannattaako uhrata näin paljon varoja tilapäisluontoisen rakennuksen pystyttämiseen? Toimikunta on vakavan harkinnan jälkeen yksimielisesti asettanut kannattamaan II vaihtoehtoa, sitä suuremmalla syyllä, kun sen ratsastushallin käyttöarvo ja siis myös sen vuosittain tuottamat tulot ovat samat kuin mietinnössä ehdotetun ratsastushallin. III:n vaihtoehdon toteutuessa muuttuvat vuositulot sen sijaan olemattomiksi, sillä ratsastusta harrastava yleisö ratsastaa terveyttä hankkiakseen eikä voi tyytyä talvisaikaan kylmään ja vetoiseen huoneistoon. Näin ollen olisi tämä ratsastushalli välittömästi kisojen jälkeen menettänyt merkityksensä.

Ratsastushalli-vaihtoehtojen kustannusarviot sekä niitten eri menokohtain tarkempi erittely *liitteenä n:o 1 A*.

Tie Turuntieltä ratsastushallille sekä siihen liittyvät vesijohto- ja viemäri-työt.

Alkuperäinen summittainen kustannusarvio päättyi Mk 5,000,000:—, vesijohtotöitä lukuunottamatta. Tie oli tällöin suunniteltu raskasta liikennettä kestäväksi puolikestopäällysteiseksi tieksi.

Toimikunta on asiaa harkinnut ja tällöin todennut, etteivät ainakaan kisojen ratsastuskilpailut vaadi tällaisia kustannuksia kysyvää tietä. Kisojen aikana syntyvää tosin vilkkaanpuoleista liikennettä voidaan hyvin tyydyttää rakentamalla 7 m leveä ja n. 900 m pitkä tie Turuntieltä ratsastushallille, jonka kustannukset kaupungin rakennustoimiston kustannusarvion mukaan päättyvät Mk:aan 630,000:—.

Lisäksi on toimikunta todennut tarpeen vaatimaksi tien ratsastushallin ja -tallin ympäri, jonka kustannusarvio päättyy Mk 438,000:— ja Talin laukkaradalle johtavan tien, jonka kustannus on arvioitu 500,000:— markaksi.

Kaupungin rakennustoimiston kustannusarvion mukaan on tarpeellisten

— vesijohtojen kustannukset Mk 608,000:— sekä

— viemärien kustannukset Mk 2,915,000:—.

Teiden sekä vesijohtojen, viemärien ja valaistuslaitteiden yhteiskustannukset päättyvät Mk 5,164,000:—. Toimikunta pyytää tässä yhteydessä saada kiinnit-

tää kaupunginhallituksen huomion siihen tosiseikkaan, että rakentamalla p. o. tiet, vesijohdot ja viemäri toteutetaan jo nyt osa kaupungin asemakaavan edellyttämistä ja joka tapauksessa myöhemmin rakennettavista vastaavista rakenteista, nousten ratsastushallin ja tallien sijoitusalueen ulkopuolelle rakennettavien tällaisten laitteiden kustannukset 630,000:— + 608,000:— + 2,300,000:— + 37,000:— + 500,000:— = 4,075,000:— mk:aan, eivätkä ne näin ollen kuulu ratsastuskilpailuja varten tarpeellisten rakennusten ja alueiden kunnostamiskustannuksiin. Yksistään ratsastushallia varten tarpeelliset rakenteet muodostavat siis vaatimattoman osan kokonaiskustannuksista.

Tallit.

Toimikunta esittää käsityksensä, ettei suunniteltujen tallien kustannuksia voida alentaa.

Olympiakisojen ratsastuskilpailujen vaatimat kilpailu- ja harjoitteluradat.

A. Laakson ratsastuskenttä.

Toimikunta on asiaa käsitellessään päättänyt ehdottaa poistettaviksi kentän itälaitaan alunperin suunnitellut seisomapaikat 10,000 henkilölle edellytyksin, että kenttäkilpailun esteratsastus tulee suoritettavaksi Stadionilla. Näin on kustannuksia voitu vähentää n. Mk 375,000:—. Jos kuitenkin kenttäkilpailun esteratsastus tulee suoritettavaksi Laakson kentällä, on e. m. seisomapaikkojen kunnostaminen toimikunnan mietinnössä esitettyjen perustelujen nojalla ehdottomasti tarpeen.

Laakson ratsastuskentän tarkistettu kustannusarvio, joka päättyy Mk 787,500:—, sekä sen eri menokohtien tarkempi erittely *liitteenä n:o 2 A*.

B. Talin laukkarata.

Toimikunta esiintuo mielipiteensä, ettei Talin laukkaradan kustannuksia voida supistaa.

C. Kestävyykskokeen matkaratsastusosuudet.

Alkuperäinen kustannusarvio perustui kaupungin rakennustoimiston tekemiin laskelmiin.

Toimikunta ehdottaa, että tarpeelliset työt annettaisiin Oy. Stenius'en suoritettaviksi, jolloin saavutetaan n. Mk 103,000:— säästö.

Kustannusarvio, joka päättyy Mk 199,500:—, sekä sen eri menokohtien tarkempi erittely *liitteenä n:o 3 A*.

D. Koulu- ja esteratsastuksen harjoitusradat.

1. Kouluratsastuksen harjoitusradat.

Alkuperäinen kustannusarvio päättyi Mk 1,060,000:—.

Toimikunta on asiaa harkittuaan päättänyt supistaa ratojen alan äärimmilleen, jolloin on saavutettu n. Mk 282,000:— säästö.

Kustannusarvio sekä sen eri menokohtien tarkempi erittely *liitteenä n:o 4 A*.

2. Esteratsastuksen harjoitusrata.

Toimikunta ei katso voitavan ehdottaa supistuksia kustannusarvioon nähden.

Liitteenä n:o 5 A seuraa ratsastushallin, tallien sekä kilpailu- ja harjoitteluratojen kustannusarvioiden yhdistelmä, jonka loppusumma päättyy Mk

16,927,000: —. On huomattava, että tähän loppusummaan sisältyy erinäisten teiden, vesijohtojen ja viemärien rakentamisesta Mk 4,075,000: —, jotka kuitenkin, kuten toimikunta on edellä huomauttanut, tulisivat myöhemmin, asema-kaavan toteutuessa rakennettaviksi. Yhdistelmän loppusummasta — Mk 16,927,000: — — lankeaa siis puhtaasti ratsastuskilpailujen osalle n. Mk 12,852,000: — (tiet mukaanluettuina).

Verratessaan yhdistelmää varsinaisen mietinnön vastaavaan, toteaa toimikunta, että ratsastushallin, tallien sekä kilpailu- ja harjoitteluratojen kustannukset ovat supistuneet Mk 3,129,500: —.

Helsingissä, 5. 11. 1938.

Einar Moring.

V. V. Salovaara.
Olli Martikainen.
V. J. Oinonen.
Wiljo Rommi.
Björn Strandell.

Yrjö Harvia.
Uno Tötterman.
H. Kangas.
R. Nylander.
Toivo Sainio.

M. Sawela.

*Liite 2
mietintöön.*

Ratsastushallin sekä tallien tuloarvio.

I. Ratsastushalli.

A. Vakituinen hallivuokra.

Neljä kaviouraa (poliisilaitos, 2 ratsastusseuraa sekä puolustuslaitos ja suojeluskunta yhteisesti), keskimäärin 8 t. päivässä, kukin à 60: —/t. ajalla 15. 9.—15. 5. —yht. 240 päivää 460,800: —

B. Seurakilpailut ¹⁾.

Seurakilpailut kerran viikossa ajalla 1. 10. —30. 4., yht. 28 kilpailua à 1,000: — 28,000: —

C. Helsingin ratsastusseurojen yhteisiä kilpailuja ¹⁾.

Yksi kilpailu kuukausittain ajalla 1. 10.—30. 4., yht. 7 kilpailua à 5,000: — 35,000: —

D. Kansalliset kilpailut ¹⁾.

Yksi kansallinen kilpailu vuodessa 10,000: —

¹⁾ Tulot kilpailuista on laskettu siten, että 25 % arviolidusta bruttotulosta on laskettu ratsastushallin vuokraksi.

E. Juoksuradan vuokra ajalla 15. 9.—15. 4. eli 210 pv. à 100: — 21,000: —

F. Asunnot y. m. huoneet.

10 poliisiasuntoa à 40 m ² , kukin à 600: —		
kuukaudessa	72,000: —	
3 tallimiehen asuntoa à 40 m ² , kukin à 600: — kuukaudessa	21,600: —	
3 toimistohuonetta à 250: — kuukaudessa ..	9,000: —	102,600: —
		<u>657,400: —</u>

II. Tallit.

Kolme tallia à 56 karsinaa, kukin à 100: —		
kuukaudessa	vuodessa	201,600: —
	<u>Yhteensä Mk</u>	<u>859,000: —</u>

*Liite 3
mietintöön.*

Tallit:

Kuutiosisältö 15,400 m³.

Kustannusarvio 15,400 × 130: —	2,000,000: —
Rakennustyöt	1,540,000: —
Vesi- ja lämpöjohdot	200,000: —
Sähkötyöt	140,000: —
Maalaustyöt	120,000: —

*Liite 5
mietintöön.*

Talin laukkarata.

(Stenius Oy:n kustannusarvio.)

28,000	m ²	uutta rataa	280,000: —
16,500	m ²	vanhaa rataa	82,500: —
4,500	m ²	sorarataa	67,500: —
45	jm.	viemäriä	13,500: —
3,000	m ³	radankorotusta	60,000: —
5	ha.	siemennystä	30,000: —
6,5	ha.	»	13,000: —
		salaojitus	30,000: —
5,000	kg.	apulantaa	3,500: —
4,200	jm.	aitausta	84,000: —
300	jm.	10 m. leveää tietä	60,000: —
30	kpl.	lipputankoja	6,000: —
		pensaita	12,000: —

20,000 m ² pysäköimispaikkojen tasoitus ja sala-		
ojitus	30,000: —	
Katsomo 500 hengelle	100,000: —	
Katsomoalueen sorastus	10,000: —	882,000: —
Työnjohto, vakuutukset y. m. 15 %		141,000: —
		<u>1,023,000: —</u>
Vanhan radan kustannukset 130,000: —,		
josta Stenius Oy. veloittaa	30,000: —	
Hoitokustannukset 2 v.	70,000: —	
Alueen vuokra 1 v., 14 ha à 50:—/m ²		
vuodessa	70,000: —	170,000: —
	<u>Yhteensä Mk</u>	<u>1,193,000: —</u>

*Liite n:o 1 A
mietinnön lisäykseen.*

Ratsastushalli.

Vertailevia kustannusarvioita.

Ehdotus I. Betonikaaret ja betonikatto. (1 = 50 m, 57,000 m³ à 145: — mk/m³.)

Kaaret 14 kpl. à 40,000: —	560,000: —
Kattolaatta + peite 6,000 m ² à 250/—	1,500,000: —
Kaarien perustuksia 28 kpl. à 15,000/—	420,000: —
Parvekkeet 2,500 m ² à 250/—	625,000: —
Seinät 2,300 m ² à 300/—	690,000: —
Lattiat y. m.	1,000,000: —
Maalaus ja koneteknilliset työt	2,200,000: —
Muita menoja	1,255,000: —
	<u>Yhteensä 8,250,000: —</u>

Ehdotus II. Puukaaret ja puukatto. (1 = 50 m, 57,000 m³ à 118: 50 mk/m³.)

Kaaret 14 kpl. à 15,000/—	210,000: —
Kattopiirut ja peite 6,000 m ² à 150/—	900,000: —
Perustukset 28 kpl. à 10,000/—	280,000: —
Parvekkeet	625,000: —
Seinät	690,000: —
Lattiat y. m.	1,000,000: —
Maalaus ja koneteknilliset työt	2,300,000: —
Muita menoja	745,000: —
	<u>Yhteensä 6,750,000: —</u>

Ehdotus III. Väliaikainen puurakennus. (1 = 42 m, 43,400:— m³ à 60 mk/m³.)

Vetokangelliset kaaret 14 kpl. à 20,000/—	280,000:—
Kattopiirut ja peite 4,500 m ² à 150/—	675,000:—
Perustukset 28 kpl. à 2,000/—	56,000:—
Sokkeli 300 jm à 200/—	60,000:—
Seinät 2,400 m ² à 200/—	480,000:—
Lattiat y. m.	200,000:—
Ikkunat ja ovet	120,000:—
Maalaus	200,000:—
Koneteknilliset työt	250,000:—
Muita menoja	279,000:—
Yhteensä	2,600,000:—

*Liite n:o 2 A
mietinnön lisäykseen.*

Laakson ratsastuskentän muutos- ja täydennystyöt.*A. Kouluratsastuskilpailujen vaatimat:*

2,000 m ² tasoitustyötä à 5:—	10,000:—	
120 kuorm. kutterilastua à 50:—	6,000:—	
200 m ³ kivetöntä hiekkaa à 40:—	8,000:—	
hiekan ja kutterilastujen sekoitus ja seok- sen levitys	4,000:—	
480 jm. säleaitaa à 40:—	19,200:—	
1 kpl. palkintotuomari-katos	20,000:—	67,200:—
Työnjohtoon n. 15 %		9,800:—
		77,000:—

B. Esteratsastuksen vaatimat:

Radan tasoitus- ja korjaustyöt	30,000:—	
Pengeresteen kuntoonpano	20,000:—	
Kansainvälisen juryn parveke	20,000:—	70,000:—
Työnjohtoon n. 15 %		10,500:—
		80,500:—

C. Katsomo y. m.:

Katoton katsomo 3,500 hengelle	250,000:—
80 jm. aita ratsastuskentän poikki à 50:—	4,000:—

Vesijohdot ja kastelupostit	70,000: —	
1,600 jm. 5 m:n levyinen soratie (meno-tulo)		
Laakson ratsastuskenttä—Ruskeasuo à 80: —	128,000: —	
Koulu- ja esteratsastusratojen hoitokustannukset:		
kastelu, jyräys, vartiointi y. m.	75,000: —	527,000: —
Työnjohtoon y. m. 15 %		103,000: —
		<u>630,000: —</u>
	Yhteensä Mk	787,500: —

Stadion.

Vesihaudan rakentaminen	40,000: —
	<u>Yhteensä Mk</u> 40,000: —

(Ei sisälly loppusummaan.)

Liite n:o 3 A
mietinnön lisäykseen.

Matkaratsastusosuudet.**Matkaratsastus A:n rata:**

H:ki—Munkkiniemi—Tali. H:gin sekä Stenius- yhtiön ratsastus- y. m. teitä kunnostetaan 7 km à 1,000: —/km	7,000: —
--	----------

Matkaratsastus C:n rata:

Tali—Bergans—Frisbacka—Kilo—Leppävaara— Pitäjänmäki, Haaga—Munkkiniemi. Teitä ja polkuja kunnostetaan 15 km à 2,000: —/km ..	30,000: —
--	-----------

Maastoratsastus D:n rata:

Munkkiniemi—Golf-kenttä—Mäkkylä—Pitäjänmäki —Munkkiniemi.	
a) teitä ja polkuja kunnostetaan 8 km à 3,000: —/ km	24,000: —
b) 35 maastoestettä rakennetaan à 1,500: —/kpl. ..	52,500: —

Matkaratsastus E:n rata:

Munkkiniemen Puistotien ratsastuspolku kunnoste- taan sekä erinäisiä tähän liittyviä töitä suori- taan 2 km à 2,000: —/km	4,000: —	
	<u>25,000: —</u>	142,500: —

Harjoitusmaastorata:

(Tarpeen, koska varsinainen kilparata on suljettu
kilpailuun saakka.)

Työnjohto, vakuutukset y. m. 15 %	22,000: —	
Maavuokra ja vahingon- y. m. korvaukset yksityis- omistajille	35,000: —	57,000: —
	<u>Yhteensä Mk</u>	<u>199,500: —</u>

Liite n:o 4 A
mietinnön lisäykseen.

Koulu- ja esteratsastusharjoitusradat ratsastushallin edustalla.

1.5 ha salaojitettava à 30,000: —	45,000: —	
1.5 » tasoitustyötä à 200,000: —	300,000: —	
Kentän päällystys	100,000: —	
290 jm. viemäriä ja vesijohtoa	232,000: —	677,000: —
Työnjohtoon n. 15 %		101,000: —
	<u>Yhteensä Mk</u>	<u>778,000: —</u>

Esteratsastuksen harjoitusrata.

Pasilan urheilukentän kunnostaminen	50,000: —	
Työnjohtoon y. m.	5,000: —	55,000: —
	<u>Yhteensä Mk</u>	<u>55,000: —</u>

Liite n:o 5 A
mietinnön lisäykseen.

Yhdistelmä.**I. Ratsastushalli, -tallit y. m.**

1. Ratsastushalli (vaihtoehto II)	6,750,000: —	
2. Kolme tallia yhteensä	2,000,000: —	8,750,000: —

II. Ratsastuskentät:

1. Laakson ratsastuskenttä	787,500: —	
2. Stadion (ulkopuolella kustannusarvion)		
3. Talin laukkarata	1,193,000: —	
4. Matkaratsastusosuudet	199,500: —	
5. Kouluratsastusrata	778,000: —	
6. Esteratsastusrata	55,000: —	3,013,000: —

III. Tiet Turuntieltä ratsastushallille ja laukkaradalle sekä vesijohto, viemärit ja sähkövalaistusrakennukset.

1. Tie Turuntieltä ratsastushallille	630,000: —	
2. Tie ratsastushallin ja tallien ympäri	438,000: —	
3. Vesijohto	608,000: —	
4. Viemäri, ratsastushallin alueelta Huopalahteen	2,300,000: —	
» ratsastushallin edustan alueella	615,000: —	
5. Sähkövalaistus, ratsastushallin alueelta Turuntielle	37,000: —	
» ratsastushallin ja tallien ympäri johtavalla tiellä	36,000: —	
6. Talin laukkaradalle johtava tie	500,000: —	5,164,000: —
Yhteensä Mk		16,927,000: —

Liite II.

Kaupunginhallitukselle.

Palauttaen arv. kaupunginhallituksen lähetteen, koskeva olympiakisoja varten tarpeellisten ratsastusratojen rakentamista suunnittelemaan asetetun toimikunnan mietintöä, saa urheilulautakunta kunnioittaen ilmoittaa kannattavansa mietintöä seuraavin muutoksin ja lisäyksin:

1) Ratsastushalli olisi rakennettava toimikunnan toisen vaihtoehdotuksen mukaisesti pysyväiseksi, mutta vain 88 × 42 metrin suuruiseksi.

2) Halli olisi samalla rakennettava sellaiseksi, että sitä voidaan käyttää myös muidenkin urheilulajien kilpailu-, näytös- ja harjoituspaikkana. Tästä asiasta huomautti urheilulautakunta kaupunginhallitukselle jo viime heinäkuussa nimetessään edustajansa ratsastusratojen toimikuntaan.

3) Koska Helsingissä on jatkuvasti puutetta harjoituskentistä ja koska niitä tarvitaan kipeästi olympiakisojenkin aikana, ei urheilulautakunta puolestaan voi suostua siihen, että ensi kesänä valmiiksi tuleva Pasilan pallokenttä luovutetaan esteratsastuksen harjoitusradaksi. Jokin alueella oleva luonnonniitty olisi mieluummin kunnostettava tähän tarkoitukseen, mikäli Laakson kenttä ei siihen riitä. Täten kunnostettu kenttä voitaisiin kisojen jälkeen luovuttaa muita urheilulajejakin varten.

Helsingissä, 16 p:nä marraskuuta 1938.

Urheilulautakunnan puolesta:

U. Tötterman.
Puheenjohtaja.

Kaarlo Soinio.
Sihteeri.

**HELSINGIN KAUPUNGIN
KIINTEISTÖLAUTAKUNTA**

*Helsinki,
lokakuun 14 p:nä 1938.*

Kaupunginhallitukselle.

N:o 1054.

Viitaten kaupunginkanslian kuluven marraskuun 12:ntena päivättyyn lähetteen n:o 6/621, jossa pyydetään kiinteistölautakunnan lausuntoa olympiakisoja varten tarpeellisten ratsastusratojen rakentamista suunnittelemaan asetun toimikunnan mietinnöstä, kiinteistölautakunta, palauttaen asiakirjat, kunnioittaen esittää seuraavaa.

Ratsastushallin suuruutta ja järjestelyä suunniteltaessa olisi lautakunnan käsityksen mukaan myös otettava huomioon, että hallia voitaisiin käyttää myös suurempia paini- ja nyrkkeilykilpailuja sekä erilaisia näytöksiä varten, koska kaupungissa on puute noin 2000—3000 hengen kilpailu- ja näytöshuoneista ja Messuhalli on useasti liian suuri. Toimikunnan suunnittelema halli täyttää lautakunnan käsityksen mukaan myös tämän vaatimuksen. Lautakunta haluaa myös nyt jo käsityksenään ilmoittaa, että ratsastushallia pitäisi saada ainakin ajoittain käyttää muittenkin urheilulajien kuin ratsastuksen harjoituspaikkana.

Edelleen kiinteistölautakunta on sitä mieltä, että esteratsastuksen harjoitukset, jotka mietinnössä on suunniteltu sijoitettaviksi Pasilan pallokentälle, olisi sijoitettava johonkin muuhun paikkaan, mihin myös lienee mahdollisuuksia. Siemenellä kylvetty pallokenttä menisi nimittäin aivan piloille, jos sitä käytettäisiin toimikunnan esittämään tarkoitukseen, ja tulisi kulumaan pari kolme vuotta, ennenkuin kenttä saataisiin kisojen jälkeen kuntoon alkuperäiseen tarkoitukseensa.

Olympiakisojen aiheuttamien töitten ohessa on kiinnitettävä erikoista huomiota myös harjoituskenttiin, joista on jatkuvasti puutetta, ja kysymyksessä oleva Pasilan pallokenttä tulee ilmeisesti muodostumaan tänne saapuneiden satojen jalkapallopelaajien yhdeksi mieluisaksi harjoituspaikaksi. Tämän lisäksi oma kunnallinen urheilutoimintamme tarvitsee tätä harjoituskenttää, eikä tällaista toimintaa voida keskeyttää olympiavuotena.

Edellämainituilla huomautuksilla kiinteistölautakunta kunnioittaen puoltaa toimikunnan mietintöä ja ehdottaa, että tarkoitusta varten varattaisiin toimikunnan yhdistelmän mukaiset määrärahat.

Samalla kiinteistölautakunta kuitenkin huomauttaa yhdistelmän ehdotukseen III nähden, että Turuntieltä ratsastushallille rakennettavaa tietä, vesi-johtoa ja viemäreitä varten ehdotetut määrärahat eivät varsinaisesti kuulu olympiakisoja varten tarpeellisiin menoihin, vaan kysymyksessä olevan kaupungin osan yleisiin tonttijärjestelykustannuksiin, joista kaupunki aikanaan saa kor-

vauksen kun tontteja tästä kaupunginosasta ryhdytään luovuttamaan. Asianomaiset määrärahat olisi sen vuoksi merkittävä menoarviossa muille tileille. Mainitut työt tulevat, kuten toimikuntakin mietinnössään huomauttaa, myöhemmin asemakaavan toteutuessa rakennettaviksi. Edellämainittujen viemäritöiden suorittaminen voidaan kuitenkin ehken katsoa tarpeettomaksi tässä yhteydessä ja samaten olisi Talin laukkaradalle johtavan tien tarpeellisuutta edelleen tarkemmin tutkittava.

Kiinteistölautakunnan puolesta:

Yrjö Harvia.

Herrick Arvidson.
v.t.

Liite IV.

HELSINGIN KAUPUNGIN
YLEISTEN TÖIDEN LAUTAKUNTA

Helsingissä,
marraskuun 15 p:nä 1938.
N:o 414.

Kaupunginhallitukselle.

Palautuvalla läheteellä kuluvan marraskuun 12 päiväältä on Kaupunginhallitus pyytänyt yleisten töiden lautakunnalta lausuntoa kiireellisessä järjestyksessä olympiakisojen ratsastusratojen rakentamista suunnitelleen toimikunnan mietinnöstä ja ehdotuksesta.

Rakennustoimiston katurakennusosasto on lautakunnalle jättänyt asiasta myötäseuraavan lausunnon siihen liittyvine piirustuksineen ja kustannusarvioineen.

Yhtyen katurakennusosaston lausunnossa esitettyihin huomautuksiin toimittaa yleisten töiden lautakunta täten kysymyksestä hankitun selvityksen Kaupunginhallitukselle.

Yleisten töiden lautakunnan puolesta:

Edvard Huttunen.

Ilmari Nordberg.

Yleisten töiden lautakunnalle.

Lähetteellään n:o 6/621 marraskuun 12 p:ltä 1938 on Kaupunginhallitus pyytänyt Yleisten töiden lautakunnan lausuntoa Kaupunginhallituksen olympiakisoja varten tarpeellisten ratsastusratojen rakentamista suunnittelemaan asettaman toimikunnan mietinnöstä. Pyydettynä lausuntona katurakennusosasto esittää seuraavaa:

Yllämainittu toimikunta on laadituttanut kustannusarviot sekä ratsastusmaneesia ja talleja että tarpeellisia kenttä- ja tietöitä varten. Kenttä- ja tietöiden kustannusarviot perustuvat suurin piirtein katurakennusosaston laatimiin kustannuslaskelmiin. Kuitenkin on komitea niihin tehnyt siksi huomattavia muutoksia, että katurakennusosasto eräissä kohdissa ei voi ottaa vastatakseen kustannusten paikkansa pitäväisyydestä. Niinpä Talin laukkaradan ja matka-ratsastusratojen kustannukset ovat Stenius O. Y:n kustannusarvion mukaan, joka on huomattavasti halvempi kuin katurakennusosaston kustannusarvio.

Laakson ratsastuskentän kustannuksiin on toimikunta tehnyt erinäisiä muutoksia, joista huomattavimmat ovat katsomoiden kustannusten alentaminen, jonka alentamisen perusteista katurakennusosastolla ei ole tietoa.

Asiakirjojen lopussa olevan yhdistelmän III osaan kuuluvien tie-, viemäri- ja vesijohtotöiden kustannusarviot oheenliitetään.

Katurakennusosasto näin ollen ehdottaa, että Yleisten töiden lautakunta, puoltaen toimikunnan ehdotusta, esittäisi yllämainitut huomautukset kaupunginhallitukselle.

Helsingissä, 15 p:nä marraskuuta 1938.

R. Granqvist.

Liite V.

HELSINGIN KAUPUNGIN
TEKNILLISTEN LAITOSTEN
HALLITUS

*Helsingissä,
marraskuun 25 p:nä 1938.*

Kaupunginhallitukselle.

N:o 108.

Palautuvalla läheteellä kuluvan marraskuun 12 p:ltä ja siihen liittyvällä päätöksellä t. k. 10 p:ltä on Kaupunginhallitus pyytänyt m. m. teknillisten laitosten hallituksen lausuntoa ratsastusmaneesikomitean esityksestä koskien tarpeellisten ratsastusratojen y. m. rakentamista olympiakisojen ratsastuskilpailujen järjestämistä varten.

Asiasta ovat sähkölaitos ja kaasulaitos jättäneet hallitukselle myötäseuraavat ilmoitukset, minkä lisäksi vesijohtolaitoksen puolelta on ilmoitettu, ettei laitoksella ole huomautettavaa sen komitean mietinnössä ilmoitetun 608,000 markan määrärahan arvioperusteiden johdosta, joka määräraha koskee Turuntieltä ratsastushallille suunniteltua vesijohtoa.

Teknillisten laitosten hallitus toimittaa täten edellämainitun selvityksen Kaupunginhallitukselle ilmoittaen omasta puolestaan, että hallitus jättää ehdotettujen toimenpiteiden tarpeellisuuden kokonaan riippuvaksi Kaupunginhallituksen harkinnasta.

Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallitus.

B. Wuolle.

Ilmari Nordberg.

HELSINGIN KAUPUNGIN

SÄHKÖLAITOS

Helsingissä,
marraskuun 24 p:nä 1938.

Teknillisten laitosten hallitukselle.

P. M. ratsastusmaneesille johtavien teiden valaistuksesta sekä suurjännitekaapelista Meilahden asemalta maneesiin.

Kaupunginhallituksen lähetteen No. 6/621 johdosta t. k. 12 p:ltä ilmoittaa sähkölaitos, viitaten kirjelmäänsä t. k. 10 p:ltä, kohta 11, että kustannukset tievalaistuksesta, järjestettynä puupylväillä ja ilmajohdoilla, nousevat seuraaviin summiin:

a) Osalta Tilkan silta—Ratsastusmaneesi	37,000: —
c) Ratsastusmaneesin kohdalla	16,000: —
d) Tiet Ratsastusmaneesin alueella	36,000: —

Mietinnön yhdistelmästä puuttuu näinollen kohta b), joka olisi huomioitava jos tämä tieosa tulee tehtäväksi.

Kun ratsastusmaneesin ja tallien valaistuskuormitus on arvioitu noin 50—60 kW, on maneesin lähelle tai itse ratsastushallirakennukseen rakennettava muuntoasema. Suurjännitejohdon suhteen on sähkölaitos harkinnut eri vaihtoehtoja ja päättänyt ehdottaa sen rakentamista ilmajohtona, koska johto on tarpeen jo rakennuksen alkuvaiheissa, jolloin kaapelia ei ehkä vielä voida uuteen katuun laskea. Kustannukset johdosta nousevat noin 55,000: —. Kaapelin laskemista olisi taas puoltanut se seikka, että kaapeli olisi voitu laskea puolivalmiiseen katuun, joten kadun myöhemmästä avaamisesta olisi säästyty; kaapelin kustannukset olisivat näillä edellytyksillä nousseet 210,000: —.

Muuntoaseman kustannukset ovat arvioidut 70,000: —.

Yhdistelmän III osaan olisi siis lisättävä summa 125,000: — sähköjohtoa ja muuntoasemaa varten.

Mietinnössä on huomioitu tallien sähköjohtokustannuksiin 140,000: — ja ratsastushallin sähköjohtokustannuksiin noin 150,000: — (sisältyy menoerään koneteknillisiä kustannuksia), jotka määrät sähkölaitos pitää suunnilleen oikein arvioituina.

Helsingin kaupungin sähkölaitos.

R. Brummer.
v. t.

Liite V b.

HELSINGIN KAUPUNGIN

KAASULAITOS

*Helsingissä,
marraskuun 23 p:nä 1938.*

Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle.

Viitaten Kaupunginhallituksen lähetteeseen No. 6/621-38 marraskuun 12 p:ltä, mikä käsittelee ratsastusratojen rakentamista olympiakisoja silmälläpitäen, teknillisten laitosten hallitukselle lausunnon antamista varten, saa kaasulaitos täten kohteliaimmin esittää, että jos kyseessä olevaan rakennusryhmään tulee kaasua käytettäväksi, niin tulee kaasujohtojen vetäminen Turuntieltä ratsastusradoille n. 450 m. 150 m/m ja 100 m/m M. M.-putkea maksamaan Mk 60,000: —.

Edellyttäen, että kaasujohdon vetäminen ratsastusradoille hyväksytään, kaasulaitos pyytää ehdottaa,

että vuoden 1939 talousarvioon merkitään Mk 60,000: — johdon asentamiseksi Turuntieltä ratsastusradoille.

Helsingin kaupungin kaasulaitos.*Ragnar Brandt.*

Helsinki 1938. Mercatorin Kirjapaino